

Lublin, dnia 12 maja 2020 r.

Ks. dr hab. Tadeusz Syczewski
Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL
Instytut Prawa Kanonicznego
Al. Raclawickie
Lublin
e-mail: tsyczewski@kul.lublin.pl

**Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym
Doktor Lidii FIEJDASZ-BUCZEK**

Wprowadzenie

Niniejszą recenzję w sprawie dorobku w związku z postępowaniem o nadanie tytułu naukowego doktora habilitowanego przedstawiam w wykonaniu uchwały Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, Warszawa, dnia 4 marca 2020 r., Nr BCK -I-L-9928/19, pozycja nr 5, powołującej mnie w charakterze recenzenta w skład komisji habilitacyjnej w sprawie przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego Pani doktor **Lidii FIEJDASZ-BUCZEK** i w związku z pismem Pana Dziekana Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II z dnia 16. 04. 2020 r., nr WP-0020-521-7/19.

Zgodnie z przepisami art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r., poz. 1789) – zwana dalej „ustawą” w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669

Tadeusz Syczewski

zwana dalej ustawą), występuję z pozytywnym wnioskiem co do spełnienia przez Panią dr Lidie Fiejdasz-Buczek wymagań określonych w art. 16 ustawy, przy uwzględnieniu przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz. 1165).

Do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz odpowiednie osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną. Powyższe osiągnięcia, o których jest mowa w art. 16 ust. 2 z dnia 14 marca 2003 roku, może stanowić:

- 1) dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo cykl publikacji powiązanych ze sobą tematycznie;
- 2) zrealizowane oryginalne osiągnięcia projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Kryteria oceny osiągnięć habilitanta zostały szczegółowe przedstawione w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz. 1165).

Oceniam przeto pozytywnie, że osiągnięcia naukowe Pani dr Lidii Fiejdasz-Buczek są wystarczające w stopniu bardzo dobrym i spełniają wymagania określone w art. 16 ustawy, przy uwzględnieniu wyżej podanych przepisów w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz. 1165).

I. Ocena osiągnięcia naukowego, stanowiącego znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej.

Pani dr Lidia Fiejdasz-Buczek, we wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego przedstawiła jako swoje osiągnięcie naukowe monografię pod tytułem: **Sprawy kanonizacyjne za pontyfikatu papieża Benedykta XVI. Studium prawno-kanoniczne, Wydawnictwo KUL, Lublin 2019, ISBN 978-83-8061-689-9, s. 599.**

Ocena przedstawionej monografii obejmuje:

1. **temat monografii;**
2. **cel pracy;**
3. **metody badawcze zastosowane w dysertacji;**
4. **konstrukcję pracy i jej treść;**
5. **wykorzystany w monografii materiał źródłowy.**

Ad. 1. Temat ocenianej monografii jest bardzo jasno i precyzyjnie określony. Nie budzi w czytelniku żadnych wątpliwości. Papież Benedykt XVI podczas swego krótkiego dosyć pontyfikatu – prawie 8 lat - dokonał znaczącej liczby promulgowanych za jego zgodą dekretów o męczeństwie, heroiczności cnót i cudzie oraz głoszenie powszechnego powołania do świętości przez liczne beatyfikacje i kanonizacje. To było fundamentalnym impulsem dla habilitantki w podjęciu takiego właśnie tematu pracy. Należy podkreślić, że temat ten został wybrany bardzo trafnie. Jest na czasie i godny szczególnej pochwały. Monografia stanowi znaczący wkład do Prawa Kanonicznego. Za czasów pontyfikatu papieża Benedykta XVI aż do chwili obecnej sprawy kanonizacyjne nie zostały tak gruntownie opracowane jak dokonała tego Habilitantka w swojej pracy. Papież Benedykt XVI podczas swego pontyfikatu wprowadził bardzo ważne zmiany w praktyce wynoszenia do chwały ołtarzy, jak również odnowił sam obrzęd kanonizacji. Habilitantka w przedstawionej monografii bardzo precyzyjnie i skrupulatnie wszystko to uwzględniła.

Dlatego też można stwierdzić, że w dotychczasowej literaturze polskiej ani w innych krajach nie ma tak gruntownego opracowania na ten temat. Można jedynie znaleźć pojedyncze opracowania w tej dziedzinie. Brak jednak całościowego opracowania tego tematu w takim wymiarze jak w przedstawionej monografii. Praca ma zatem charakter pionierski i zasługuje na szczególne wyróżnienie.

Zamysł Habilitantki jest zatem bardzo ambitny, niezmiernie twórczy, pracowity, z pewnością ma walor oryginalności. Samą rozprawę można uznać za dzieło nowatorskie. Sam przedmiot rozprawy jest niezmiernie złożony. Wymagał bardzo żmudnej pracy, szczegółowej analizy ponad tysiąca źródeł – szczególnie podczas kwerend papieskich bibliotekach uniwersyteckich.

Ad. 2. Głównym celem pracy jest odpowiedź na pytanie, w jaki sposób kształtowało się prawo oraz sama praktyka kanonizacyjna za czasów pontyfikatu papieża Benedykta XVI.

Stwierdzam, że postawiony przez Habilitantkę cel pracy został osiągnięty w sposób doskonały. Widać w tej monografii wielką dojrzałość oraz bogate doświadczenie Autora. W mojej ocenie wybór podjętych problemów szczegółowych jak najbardziej zasługuje na całkowitą aprobatę. W całej pracy dostrzega się także bardzo wyraźnie również cele szczegółowe. Do nich należy zaliczyć choćby takie jak: w jaki sposób papież Benedykt XVI realizował odnowę prawa kanonizacyjnego, którą bardzo wyraźnie zapowiadał już Sobór Watykański II i przeprowadził papież Jan Paweł II. Ponadto jakie zmiany wprowadził papież Benedykt XVI do samego obrzędu beatyfikacji i kanonizacji. Zagadnieniem szczegółowym podjętym w niniejszej pracy jest to jaki wpływ miały te zmiany na samą praktykę wynoszenia na ołtarze. Ważne z punktu kanonizacji było zagadnienie w jakich sprawach papież pozwolił na promulgowanie dekretów *super martyrio, super virtutibus i super miraculo*. Habilitantka w niniejszej rozprawie zajęła się także problemem wobec jakiego rodzaju zjawisk nadprzyrodzonych Konsulta Medyczna orzekła, że są one niewytłumaczalne od strony współczesnej medycyny. Jest to problem niezmiernie trudny a niekiedy nawet bardzo skomplikowany, by go dogłębnie wyjaśnić. Kolejnym zagadnieniem szczegółowym podjętym w pracy jest to w jakim stopniu nauczanie papieża Benedykta XVI o świętości, jak również jego styl życia wpłynął na promowanie świętości kanonizowanej. Od strony duszpasterskiej jakże ważnym problem jest to do kogo adresowane są te przesłania. Na ile wyniesieni do chwały ołtarzy i w jaki sposób mogą być dla nas wzorami do naśladowania. To wszystko wymagało ogromnej żmudnej pracy, odpowiedniej wiedzy nie tylko z Prawa kanonicznego, ale także i innych nauk: teologii (szczególnie dogmatyki, teologii moralnej), historii kościoła, psychologii, antropologii, socjologii, medycyny itd. Wymagało to od Habilitantki kompleksowego podejścia do omawianego tematu i usystematyzowania go w sposób właściwy. Tu z pewnością nie wystarczyła tylko sama wiedza z zakresu Prawa kanonicznego, ale wymagało to dokonanie odpowiedniej analizy i porównania z innymi dziedzinami nauk.

Ad. 3. Metody badawcze zastosowane w dysertacji są jak najbardziej właściwe i adekwatne do przyjętych przez Habilitantkę założeń. Autorka do zrealizowania swoich celów w podjętym temacie pracy posłużyła się metodą dogmatyczno-prawną oraz historyczno-prawną. To jasno widać, że w całej pracy dominują rozważania dogmatyczno-prawne. Natomiast do wykazów oraz przedstawiania prawidłowości w otrzymanych wynikach zastosowała słusznie także metodę statystyczną. Z całości pracy widać, że Autorka posłużyła się także z metodologii innych nauk – chociaż tego w pracy wyraźnie nie zaznaczyła, np. socjologii.

Ad. 4. Konstrukcja pracy i jej treść została podzielona na 5 rozdziałów, zawiera wykaz skrótów, wstęp, zakończenie, aneksy, wykaz źródeł i literatury, spis tabel oraz spis wykresów. Tematyka poszczególnych rozdziałów i szczegółowy w nich podział na mniejsze jednostki redakcyjne stanowi zwarty, logiczny ich układ. Treść pracy jest zgodna z określonym w monografii tytułem. Każdy z rozdziałów poprzedzony jest wstępem a na końcu każdego rozdziału Autorka podaje konkretne wnioski, co z pewnością podnosi walor niniejszej dysertacji. Nie zawsze jest zachowana symetria poszczególnych części pracy, np. rozdział I zawiera 5 mniejszych jednostek redakcyjnych, rozdział II 10, rozdział III 6, rozdział IV 2 oraz rozdział V 9. Nie wpływa to oczywiście na wartość pracy. Objętość poszczególnych rozdziałów zależy od podejmowanej tematyki.

Rozdział pierwszy pracy został potraktowany przez Autorkę jako wprowadzający. Chociaż niektóre jego elementy mogłyby znaleźć się we wstępie monografii, np. źródła prawa kanonizacyjnego. W tym rozdziale pracy zostały poruszone takie zagadnienia jak: zmiany wprowadzone przez Benedykta XVI do prawa kanonizacyjnego, omawia Instrukcję *Sanctorum Mater*. Niniejszy rozdział zamyka charakterystyka dyspens papieskich udzielonych w sprawach kanonizacyjnych. Wiele z nich dotychczas nie było powszechnie znanych i dostępnych w literaturze.

Rozdział drugi dysertacji prezentuje świadków wiary, których dekrety *super martyrio* promulgował papież Benedykt XVI. Habilitantka ukazała tutaj geografię i socjologię męczeństwa, okoliczności męczeństwa, elementy prawno-kanoniczne śmierci męczeńskiej, jak również sposoby zadawania śmierci. Rodzi się tutaj pewna mała wątpliwość co do podziału grup męczenników: dlaczego zostali wyróżnieni męczennicy w obronie czystości a następnie pozostali świadkowie wiary? Czym się Habilitantka kierowała w takim wyborze grup?

W rozdziale trzecim monografii Autorka dokonuje analizy dekretów o heroiczności cnót. Jest ich łącznie 181. Uwzględnia tutaj geografię i socjologię wyznawców. W pkt. 3 tego rozdziału ukazuje duchownych i świeckich a w 5 pkt. analizuje nowe zgromadzenia zakonne i instytucje świeckie w służbie miłości społecznej. Widziałbym ten pkt 5 połączony z pkt 3 tego rozdziału. Wydaje mi się, że byłoby to klarowniejsze.

W rozdziale czwartym dysertacji dokonuje analizy dekretów o cudach (135 dekretów) promulgowanych przez papieża Benedykta XVI. Cuda Autorka podzieliła ze względu na przedmiot, którego dotyczą a mianowicie uzdrowienie z chorób i urazów oraz zdarzenia, które nie są uzdrowieniami. Został również ukazany kontekst geograficzny i socjologiczny osób uzdrowionych.

Rozdział piąty pracy ukazuje przesłanie beatyfikacji i kanonizacji. W tym rozdziale Autorka porusza po raz pierwszy sprawy beatyfikacyjne, czego we wcześniejszych rozdziałach nie było. Temat zaś monografii dotyczy spraw kanonizacyjnych. Ukazany jest tutaj także walor eklezjalny sprawy, przesłanie do ochrzczonych i wszystkich ludzi dobrej woli. W rozdziale tym według mnie brakuje konsekwencji w układzie punktów i w samym nazewnictwie. W pkt 3 „przesłanie do ochrzczonych” a w pkt 7 do „młodzieży, małżeństw i rodzin” – czy to są grupy „nie ochrzczonych”, czy „dobrej woli”? Są tutaj „wzory dla kapłanów”, ale brakuje „wzorów dla osób życia konsekrowanego”. Rodzi się zatem w czytelniku pewna wątpliwość. Skąd taki podział?

Monografię kończy bardzo dobrze zrobione zakończenie. Jest ono zwięzłe, podsumowujące wyniki osiągniętych badań. Zakończenie pracy dowodzi, że Autorka osiągnęła zamierzone cele. Ciekawym stwierdzeniem osiągniętych przez Habilitantkę badań jest to, że „Nowi święci i błogosławieni uczą, że misji Kościoła nie można traktować fakultatywnie, że głoszenie Ewangelii jest zadaniem wszystkich ochrzczonych, nie wyłączając misji *ad gentes*” oraz to, że inspirację do życia według zasad Ewangelii mogą odnaleźć ludzie wszystkich zawodów, stanów życia, osoby w każdym wieku, z różnym bagażem doświadczeń życiowych (zob. s. 406).

Godnym podkreślenia, co podnosi znacząco walor pracy są trzy aneksy zawierające wykaz kanonizowanych przez papieża Benedykta XVI: Męczenników oraz Wyznawców beatyfikowanych oraz kanonizowanych. Jednak na pierwszym miejscu – zgodnie z tematem monografii umieściłbym kanonizowanych a następnie beatyfikowanych. Moja wątpliwość jest następującej natury: dlaczego są wyszczególnieni męczennicy i wyznawcy beatyfikowani a przy kanonizowanych tego podziału już nie ma?

Te wszystkie moje małe wątpliwości, czy też zapytania nie umniejszają w żaden sposób wartości monografii. Trzeba podkreślić, że była to bardzo żmudna i twórcza praca. To wszystko świadczy tylko o dobrym warsztacie naukowym Habilitantki.

Godnym zauważenia są także tabele zamieszczone w pracy. Jest ich 6: zestawienie dekretów o męczeństwie według dat z lat 2005-2012; zestawienie dekretów o męczeństwie według dat ogłoszenia ze wskazaniem daty beatyfikacji; wykaz audiencji prywatnych podczas których papież Benedykt XVI upoważnił prefekta Kongregacji do promulgowania dekretów; wykaz tzw. Dawnych błogosławionych, których dekrety o heroicznosci cnót zezwolił promulgować papież Benedykt XVI; zestawienie dekretów o heroicznosci cnót według dat ogłoszenia ze wskazaniem dat beatyfikacji; liczba beatyfikacji za pontyfikatu papieża Benedykta XVI.

Bardzo ważnym walorem pracy są kolorowe wykresy. Jest ich 10:

Liczba promulgowanych dekretów Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych w latach 2005-2012 - s. 55;

Liczba dekretów o heroicznosci cnót promulgowanych w latach 2005-2012 – s.183;

Proporcje między liczbą świętych i błogosławionych poszczególnych państw Europy a liczbą cudów – s. 253;

Proporcje między liczbą świętych i błogosławionych z poszczególnych a liczba cudów – s. 254;

Zestawienie nadzwyczajnych uzdrowień z chorób oraz z urazów i zatruc – s. 256;

Beneficjenci nadzwyczajnych łask według płci – s. 258;

Wiek i liczba Orędowników łask nadzwyczajnych (z wyłączeniem Antoniego Primaldo i 800 Towarzyszy) – s. 259;

Liczba nadzwyczajnych zdarzeń w poszczególnych dekadach XX i XXI w. – s. 261;

Liczba beatyfikacji męczenników i wyznawców w poszczególnych latach – s. 324;

Stosunek liczby ceremonii beatyfikacyjnych do liczby błogosławionych (męczenników i wyznawców) – s. 325.

Streszczenie monografii zrobione jest w trzech językach nowożytnych: angielskim, francuskim i włoskim.

Ad. 5. Wykorzystany w monografii materiał źródłowy

Niezmiernie ważnym aspektem tejże monografii jest zebrany materiał źródłowy. Oceniając prace pod tym względem nie mam żadnych wątpliwości co do wartości zebranego materiału badawczego. Na materiał źródłowy monografii składają się akty legislacyjne i administracyjne. Źródła zostały logicznie usystematyzowane: Sobór Watykański II - 2 Akta Biskupa Rzymu (Kodeksy - 3, Konstytucje apostolskie - 7, Dekrety - 47, Listy apostolskie w formie *motu proprio* – 3, Listy apostolskie – 206), Akta Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych (Dotyczące procedury i struktury Kongregacji – 22, Dekrety o męczeństwie, heroicznosci cnót i cudzie – 469, Akta spraw kanonizacyjnych – 151, Akta pozostałych Dykasterii Kurii Rzymskiej – 16, inne dokumenty – 8), Nauczanie Kościoła (Encykliki – 4, Listy apostolskie – 3, Posynodalne adhortacje apostolskie – 2, homilie – 58, przemówienia, listy, katechezy, orędzia – 230. **Łącznie 1231 pozycji źródłowej.** Jest to ze wszech miar liczba imponująca. Tak bogate źródła są wynikiem bardzo zmuudnej pracy badawczej Habilitantki. To wszystko

świadczy o tym, że Pani dr Lidia Fiejdasz-Buczek bardzo fachowo i ambitnie podeszła do podjętego w monografii problemu. Zamiarem Jej było mocne osadzenie badawczego problemu w tekstach źródłowych. **Zamierzony przez Habilitantkę cel został osiągnięty w stopniu bardzo dobrym, wręcz wzorowym.**

Na szczególne podkreślenie zasługuje również i to, że Autorka odwołuje się także do różnych publikacji międzynarodowych, pisanych w różnych językach: włoskim, hiszpańskim, niemieckim.

Pod względem formalnym zapis bibliograficzny nie budzi żadnych zastrzeżeń.

Dobrze zrobiony jest wykaz skrótów, którymi Habilitantka konsekwentnie posługuje się w całej monografii.

Podsumowując monografię Pani dr Lidii Fiejdasz-Buczek pt. **Sprawy kanonizacyjne za pontyfikatu papieża Benedykta XVI. Studium prawno-kanoniczne, Lublin 2019**, stwierdzam, że posiada ona wysoki walor naukowy. Wysoko oceniam jej stronę merytoryczną, jak i formalną. Jest to praca oryginalna, ma charakter pionierski. Bardzo dobrze osadzona w materiale źródłowym. Zastosowane metody badawcze w pracy są adekwatne do postawionego we wstępie pracy celu. Niniejsza dysertacja jak najbardziej w znacznej mierze wzbogaca literaturę z zakresu Prawa kanonicznego. Nawet drobne uchybienia w pracy nie pomniejszają w żaden sposób jej wartości naukowej.

II. Ocena aktywności naukowej oraz pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych po uzyskaniu stopnia doktora w 2009 r.

Podstawowym obszarem badawczym po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych w zakresie prawa nadanego przez uchwałę Rady Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL z dnia 9 grudnia 2008 roku są zagadnienia dotyczące prowadzenia postępowania kanonizacyjnego w diecezji lub eparchii. Na działalność naukowo-badawczą po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych składają się dwa bloki tematyczne: prawo kanonizacyjne oraz prawo wyznaniowe. Należy jednak podkreślić, że zdecydowany akcent a tym samym i dorobek naukowy skupiony jest na prawie kanonizacyjnym.

Odnosnie do dorobku prawa kanonizacyjnego Habilitantki znajdują się następujące prace w postaci monografii czy artykułów – podaję chronologicznie: artykuł pt. *Cenzura pism własnych kandydata na ołtarze*, w: *Przygotowanie sprawy beatyfikacyjnej. Aktualny stan prawny*, red. W. Bar, L. Fiejdasz, Lublin 2010, s. 99-127. Problematyka była podjęta wspólnie z o. prof. Z. J. Kijasem (po 50%). Wartość naukowa tego artykułu jest bardzo wysoka.

Znaczącym obszarem badawczym Habilitantki jest także procedura dowodzenia cudu. Na ten temat Pani dr L. Fiejdasz-Buczek napisała artykuł godny podkreślenia pt. *Eksperci i biegli w dowodzeniu cudu na terenie diecezji*, w: *Świętość kanonizowana, t. 5: Zagadnienie cudu w postępowaniu kanonizacyjnym na szczeblu diecezjalnym*, red. Sz. T. Praškiewicz, Kraków 2010, s. 49-68.

Kolejny artykuł Habilitantki jest poświęcony procedurze prowadzenia spraw dawnych, pt. *Kilka uwag o polskich procesach prowadzonych drogą kultu*, ukazany w: „Świętość kanonizowana”, t. 7, Sprawy dawne, praca zbiorowa pod red. Sz. T. Praškiewicz, Kraków 2011, s. 107-131.

Na uwagę zasługują artykuły pt. *Przegląd zjawisk mistycznych i paramistycznych w życiu wybranych świętych i błogosławionych*, w: „Świętość kanonizowana”, t. 12: *Zjawiska nadzwyczajne*, red. Sz. T. Praškiewicz, Kraków 2014, s. 75-79 oraz art. *Bogactwo fenomenów mistycznych i paramistycznych w życiu św. o. Pio z Pietrelciny*, w: „Świętość kanonizowana”, t. 12: *Zjawiska nadzwyczajne*, red. Sz. T. Praškiewicz, Kraków 2014, s. 133-164.

W innych obszarach badawczych Habilitantka bada organ kolegialny Kongregacji – Konsulta Medyczna bądź Techniczna dokonując pewnych odniesień do wcześniej wydanego regulaminu tego organu Kongregacji. Temu badaniu poświęciła 2 artykuły: *Nowy Regulamin Konsulty Medycznej z 23 września 2016 r.* „Kościół i Prawo” 6(19)2017, nr 2, s. 241-250 oraz artykuł pt. *Dowodzenie cudu według nowego Regulaminu Konsulty Medycznej*, w: *Prawo i praktyka kanonizacyjna za pontyfikatu papieża Franciszka*, red. L. Fiejdasz-Buczek, Wydawnictwo KUL, Lublin 2019, s. 37-57. Oba artykuły są oryginalne, przygotowane samodzielnie i wnoszące znaczący wkład do prawa kanonicznego.

Godnym zauważenia jest także monografia pt. *Postępowanie kanonizacyjne w diecezji lub eparchii*, Wydawnictwo KUL 2017, ss. 350, napisana razem z ks. prof. Henrykiem Misztalem. Jest to dzieło wartościowe - ponieważ zamieszczone w tej monografii akty prawne wydane w sprawach kanonizacyjnych od 1983 roku po raz pierwszy zostały opublikowane w języku polskim.

Dwie samodzielne prace Habilitantka poświęciła bardzo ważnemu zagadnieniu jakim są relikwie: *Kształtowanie się pojęcia relikwii: aspekt prawny* w: „Świętość kanonizowana”, t. 11: *Kult relikwii*, red. Sz. T. Paśkiewicz, Kraków 2013, s. 17-38; *Pojęcie relikwii oraz kanoniczne rozpoznanie, przeniesienie i konserwacja doczesnych szczątków sług Bożych według instrukcji Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych z 8 grudnia 2017 roku*, „Roczniki Nauk Prawnych” 28(2018), nr 3, s. 193-207. Wyjaśniła tutaj fundamentalne pojęcia związane z relikwiami czy też kultem relikwii.

Innym tematem badawczym Pani dr Lidii Fiejdasz-Buczek jest ukazywanie przykładów do naśladowania. Na ten temat napisała 4 samodzielne artykuły – jeden z nich w j. angielskim: *John Paul II's apostolic journeys to Poland and the gift of new Saints and Blessed*, w: *The Heritage of John Paul II*, eds. L. Fiejdasz-Buczek, R. Leżohupski, Wydawnictwo KUL 2016, pp. 79-100 oraz poszerzona i uzupełniona wersja w j. polskim; *Wzory życia rodzinnego osób zaangażowanych w politykę*, w: *Rodzina i polityka*, red. E. Szczot, Wydawnictwo KUL, Lublin 2015, s. 147-170; *Bl. Cesarz Karol Habsburg (1887-1922). Chrześcijański polityk w służbie rodziny i narodu*. „Roczniki Nauk Prawnych” 26(2016), nr 1, s. 71-89; *Wzory odpowiedzialności społecznej w polityce*, „Teki Komisji Prawniczej” 6(2013), s. 48-59.

W dorobku naukowym Habilitantki znajdują się także artykuły napisane samodzielnie, oryginalne dotyczące konkretnych świętych z okazji nadania im przez papieża Benedykta tytułu Doktora Kościoła, a mianowicie takich świętych jak: Hildegarda z Bingen i Jan z Avili: *Kanonizacja równoznaczna Hildegardy z Bingen i nadanie tytułu Doktora Kościoła*, w: „Świętość kanonizowana”, t. 13: *Doktorzy Kościoła*, red. Sz. T. Paśkiewicz, Kraków 2015, s. 89-106 oraz *Święty Jan z Ávila – Doktor Kościoła*, w: „Świętość kanonizowana”, t. 13: *Doktorzy Kościoła*, red. Sz. T. Paśkiewicz, Kraków 2015, s. 73-87.

Z dziedziny badań nad prawem kanonizacyjnym jest artykuł *Udział adwokatów w procesie kanonizacyjnym. Studium historycznoprawne oraz 2 hasła (Relator do spraw świętych i Sluga Boży)* umieszczone w Encyklopedii Katolickiej: t. 16, Lublin 2012, kol. 1388-1389 i t. 18. Lublin 2013, kol. 299-300.

Należy jeszcze dodać artykuły dotyczące nauki i nauczania prawa kanonizacyjnego w KUL Jana Pawła II wydrukowane w Księgach Jubileuszowych z okazji 90-lecia Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, red. A. Dębiński, S. Józwiak, A. Kawałko, M. Kruszewska-Gagoś, H. Witczak, Wydawnictwo KUL, Lublin 2008, s. 523-550 oraz *In negotio tantae gravitatis. Sylwetka naukowa Księdza Profesora Henryka Misztala*, w: Ks. Henryk Misztal, *Duc in altum. Sprawy kanonizacyjne. Wybór pism*, red. L. Fiejdasz, Wydawnictwo KUL, Lublin 2009, s. 13-35.

Odnosnie do dorobku naukowego Habilitantki z dziedziny Prawa wyznaniowego, to w tym obszarze naukowym również jest on dosyć bogaty. Na szczególne podkreślenie zasługują następujące artykuły nt. *Organizacja referatów do spraw wyznań przy prezydium powiatowych rad narodowych w latach 1950-1957*, Lublin 2012, ss. 395; *Organizacja referatów do spraw wyznań przy prezydiach powiatowych rad narodowych w latach 1950-1957 na terenie województwa rzeszowskiego*, „Prace Historyczno-Archiwalne” 2010, t. 22, s. 169-182; *Rola Wydziału do Spraw Wyznań Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie w laicyzacji służby zdrowia* „Studia z Prawa Wyznaniowego” 2009, t. 12, s. 199-218; *Opór społeczeństwa wobec działań Wydziału do Spraw Wyznań w Rzeszowie*, „Studia z Prawa Wyznaniowego” 2010, t. 13, s. 117-142. Godnym podkreślenia jest także artykuł w j. angielskim: *Father Franciszek Penar's case as an example of instrumentalization of law in the Polish People's Republic*, w: „*Humanitarian Corpus*”, iusse 8, ed. V.I., Bondar, I.I. Drobot, L. V., Dolynska et al., Winnica 2016, s. 143-149 oraz *art. Ruch „księży patriotów” w krajach Europy Środkowo-Wschodniej*, Lwów 2009, s. 44-47.

Inne artykuły Habilitantki z tej dziedziny to pt. *Ruch „księży patriotów”, Prowadzenie sprawy beatyfikacyjnej droga męczeństwa z rąk komunistycznych prześladowców na przykładzie bł. Ks. Władysława Findysza*, w: „Świętość kanonizowana”, t. 8: *Prowadzenie sprawy beatyfikacyjnej drogą męczeństwa*, red. Sz. T. Praškiewicz, Kraków 2012, s. 107-142. Każdy z tych artykułów jest praca oryginalną, samodzielną, ciekawą.

Do innych osiągnięć naukowo-badawczych Pani dr Lidii Fiejdasz-Buczek należy zaliczyć redakcje naukowe oraz współredakcje monografii wieloautorskich takich jak: *Prawo i praktyka kanonizacyjna za pontyfikatu papieża Franciszka*, red. Lidia Fiejdasz-Buczek, Wydawnictwo KUL 2019, ss. 182; *Dziedzictwo Jana Pawła II*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2016, ss. 164; *Ks. Henryk Misztal Duc in altum. Sprawy kanonizacyjne. Wybór pism*, Lublin 2009, ss. 764 *The Heritage of John Paul II*, red. L. Fiejdasz-Buczek, R. Leżohupski (udział redaktorów 50%), Wydawnictwo KUL, Lublin 2016, ss. 230; *Przygotowanie sprawy beatyfikacyjnej. Aktualny stan prawny*, red. W. Bar, L. Fiejdasz (udział redaktorów po 50%), Wydawnictwo KUL, Lublin 2010, ss. 222; *O Sanctorum Mater*, red. W. Bar, L. Fiejdasz (udział redaktorów po 50%), Wydawnictwo KUL, Lublin 2008, ss. 120 oraz współredaktor publikacji promujących *Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II*, red. K. Bureczak, L. Fiejdasz-Buczek, A. Haladyj, S. Hyps, R. Pal, Lublin 2016, ss. 189 (współudział 20%) oraz *Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego*

i Administracji. Historia. Ludzie. Struktura, red. L. Fiejdasz, P. Stanisławski, E. Szczot, Lublin 2010, ss.222 (współudział 33%).

Podsumowując ocenę powyższych monografii, artykułów zarówno z Prawa kanonizacyjnego i wyznaniowego, gdzie w większości są to prace przygotowane samodzielnie, niektóre współautorskie - **należy stwierdzić, że są one oryginalne, pionierskie, posiadające wysoki walor naukowy. Widać w nich dojrzałość naukową Habilitantki oraz interdyscyplinarność.** Autorka tych prac dobrze zna metody naukowe i prawidłowo posługuje się nimi w całej twórczości. Wykazuje się umiejętnością korzystania ze źródeł i literatury także obcojęzycznej, co podnosi wartość naukową tych prac.

Dorobek badawczy Habilitantki po uzyskaniu przez Nią stopnia doktora jest bez wątplenia bardzo znaczący, różnorodny. Prace te odznaczają się oryginalnością, napisane językiem – naukowym i poprawnym stylem. Zostały one przygotowane ze starannością pod względem formalnym i merytorycznym. Widać w nich żmudną pracę Autorki. **Dlatego też wszystkie te prace zasługują jak najbardziej na ocenę bardzo pozytywną.**

Na kolejną aktywność naukową Pani dr Lidii Fiejdasz-Buczek składają się referaty podczas międzynarodowych i ogólnopolskich konferencji naukowych w liczbie 18. Godnym zauważenia jest także uczestnictwo Habilitantki w około 60 konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych, co z pewnością świadczy o wielkiej dojrzałości naukowej.

Innymi – bardzo ważnymi elementami w dziedzinie naukowej są: doświadczenie w prowadzeniu punktu konsultacyjnego w sprawach kanonizacyjnych. W charakterze eksperta została powołana na członka komisji do ekshumacji, kanonicznego rozpoznania i zabezpieczenia doczesnych szczątków Sługi Bożego ks. Wincentego Granata. Była także członkiem – ekspertem kapituły konkursowej finału VIII Ogólnopolskiego Konkursu prawa kanonicznego dnia 7 marca 2018 r w Warszawie na UKSW. Ma również doświadczenie promotora pomocniczego w przewodach doktorskich – 2 razy.

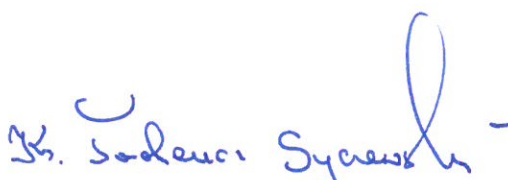
Pani dr L. Fiejdasz-Buczek posiada znaczny dorobek dydaktyczny: asystent w Katedrze Prawa Kanonizacyjnego, Wydziału Prawa, Prawa kanonicznego i Administracji KUL (1.10.2007-30.09.2010 r. oraz adiunkt w Katedrze Prawa Kanonizacyjnego (obecnie Prawa Kanonizacyjnego i Sakramentów Świętych Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL. Ma zatem bogate doświadczenie w prowadzeniu wykładów i ćwiczeń ze studentami.

Aktywność naukowa Habilitantki widoczna jest także w przynależności do Towarzystw i Stowarzyszeń: należy do Towarzystwa Naukowego KUL (Wydziału Nauk Prawnych), Stowarzyszenia Kanonistów Polskich oraz Stowarzyszenia Absolwentów Wydziału Prawa KUL.

Podsumowując tę część aktywności naukowej Pani dr Lidii Fiejdasz-Buczek należy z wielkim uznaniem podkreślić, że jest on bardzo bogaty i różnorodny. Wykazuje się Ona istotną aktywnością naukową. Ma wielkie doświadczenie w organizowaniu konferencji naukowych międzynarodowych i krajowych. Habilitantka posiada również bogate doświadczenie dydaktyczne.

III. Wniosek końcowy

Recenzowana monografia Pani dr Lidii Fiejdasz-Buczek pt. **Sprawy kanonizacyjne za pontyfikatu papieża Benedykta XVI. Studium prawno-kanoniczne** wzbogaca znacząco literaturę z zakresu Prawa kanonicznego i posiada wielkie walory naukowe. Dlatego też biorąc pod uwagę monografię oraz wykazanie się istotną aktywnością w rozumieniu art. 16. ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku **stwierdzam, że to wszystko stanowi znaczny wkład Autorki w rozwój dyscypliny „Prawa kanonicznego” i spełnia wszelkie warunki do uzyskania stopnia doktora habilitowanego, określonych w art. 16 ust. 1 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.**

Ks. dr hab. Tadeusz Syczewski